

Morsø Kommune
Natur og Miljø
Jernbanevej 7
7900 Nykøbing M
naturogmiljo@morsoe.dk

INDGÅET
15 AUG. 2014
Forsnes Sekretariatet

14. august 2014

**Indsigelse mod Kommuneplantillæg nr. 1, Kommuneplan 2013-2025, Molerindvinding ved Stærhøj,
Forslag: Juni 2014, Morsø Kommune og til Miljørapport "Molerindvinding ved Stærhøj"**

Overordnet ønskes ingen molerindvinding i området

Undertegnede skal give indsigelse mod indvinding af moler i Stærhøjområdet. Forslaget er ikke godt for Mors.

Med venlig hilsen

*Søren R. Christensen
Grønnegade 34, 7900 Nyk M.*

Morsø Kommune
Natur og Miljø
Jernbanevej 7
7900 Nykøbing M
naturogmiljo@morsoe.dk

14. august 2014

**Indsigelse mod Kommuneplantillæg nr. 1, Kommuneplan 2013-2025, Molerindvinding ved Stærhøj,
Forslag: Juni 2014, Morsø Kommune og til Miljørapport "Molerindvinding ved Stærhøj"**

Overordnet ønskes ingen molerindvinding i området

Undertegnede skal give indsigelse mod indvinding af moler i Stærhøjområdet. Forslaget er ikke godt for Mors.

Med venlig hilsen

Ernst Rørdud Sommervej 22, 7900

Morsø Kommune
Natur og Miljø
Jernbanevej 7
7900 Nykøbing M
naturogmiljo@morsoe.dk

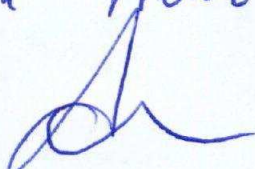
14. august 2014

**Indsigelse mod Kommuneplantillæg nr. 1, Kommuneplan 2013-2025, Molerindvinding ved Stærhøj,
Forslag: Juni 2014, Morsø Kommune og til Miljørapport "Molerindvinding ved Stærhøj"**

Overordnet ønskes ingen molerindvinding i området

Undertegnede skal give indsigelse mod indvinding af moler i Stærhøjområdet. Forslaget er ikke godt for Mors.

Med venlig hilsen

Anna Bøntved, Sommervej 22, 7900 Nykøbing M

Morsø Kommune
Natur og Miljø
Jernbanevej 7
7900 Nykøbing M
naturogmiljo@morsoe.dk

14. august 2014

**Indsigelse mod Kommuneplantillæg nr. 1, Kommuneplan 2013-2025, Molerindvinding ved Stærhøj,
Forslag: Juni 2014, Morsø Kommune og til Miljørapport "Molerindvinding ved Stærhøj"**

Overordnet ønskes ingen molerindvinding i området

Undertegnede skal give indsigelse mod indvinding af moler i Stærhøjområdet. Forslaget er ikke godt for Mors.

Med venlig hilsen

*H. Paulsen
malbjergvej 7.*

Morsø Kommune
Natur og Miljø
Jernbanevej 7
7900 Nykøbing M
naturogmiljo@morsoe.dk

14. august 2014

**Indsigelse mod Kommuneplantillæg nr. 1, Kommuneplan 2013-2025, Molerindvinding ved Stærhøj,
Forslag: Juni 2014, Morsø Kommune og til Miljørapport "Molerindvinding ved Stærhøj"**

Overordnet ønskes ingen molerindvinding i området

Undertegnede skal give indsigelse mod indvinding af moler i Stærhøjområdet. Forslaget er ikke godt for Mors.

Med venlig hilsen

CLAUS AARØE
GRØNNEGÅDE 50
7900 NYKØBING

Danny Kristensen

Fra: Inger Saaby <inger@saaby.com>
Sendt: 15. august 2014 11:23
Til: Natur og Miljø (postkasse)
Emne: Indsigelse: Forslag Kommuneplantillæg nr.1 Molerindvinding ved Stærhøj.Forslag juni 2014
Vedhæftede filer: Indsigelse Kommuneplantillæg nr.1 .docx

Natur-og Miljøforvaltningen
Morsø kommune

Hermed indsigelse til :

Forslag
Kommuneplantillæg nr.1
Kommuneplan 2013-2025
Forslag juni 2014
Morsø Kommune

Med venlig hilsen

Inger Saaby
Skolebakken 45
7950 Erslev

Indsigelse : Forslag til :
Kommuneplantillæg nr.1
Kommuneplan 2013-2015
Molerindvinding ved "Stærhøj"
Forslag: Juni 2014-08-10 Morsø Kommune

Redegørelse

Debatfase

Herunder orienteres der om debatfase og offentlig høring i perioden dec 2011 til februar 2012, og det nævnes, at der blev afholdt et borgermøde som led i den offentlige høring.

Redegørelsen i Kommuneplantillæget skal ved denne skrivelse suppleres med oplysninger om, at den sagsfremstilling, som Natur-og Miljøforvaltningen fremkom med ved Kommunalbestyrelsesmøde d 28.11.2011 og som også dannede grundlag for orienteringen af offentligheden ved borgermødet i jan 2012 og dermed også var grundlag for hele debatfasen fra 2011 og frem til maj 2014, er en vigtig baggrundsviden, og kan læses på politikerweb i referat fra Kommunalbestyrelsemødet d. 28.11.11

Med udgangspunkt i denne sagsfremstilling og med udgangspunkt i referat fra det offentlige møde jan 2012 fremlagde "Foreningen til bevarelse af "Stærhøj og Mosebjerg" " ved det senest afholdte offentligt møde d.6.5.14, dokumentation for, at den offentlige debat frem til 6.5.2014 er foregået på et af forvaltningen i Morsø Kommune forkert oplyst grundlag.

Eksisterende forhold.

Vedrørende eksisterende forhold oplyses det i kommuneplanforslaget, at arealerne siden 1985 har været udlagt til råstofindvinding-først i Regionplanerne for Viborg Amt og nu i råstofplan 2012 for Region Nordjylland.

Dette er kun delvist korrekt, idet den sydlige udvidelse først blev udlagt som råstofgraveområde i 2012 i Region Nordjylland.

Miljørapport.

Forvaltningen konkluderer , at det ikke vil være miljømæssigt uforsvarligt at give en efterfølgende tilladelse til råstofindvinding set i forhold til påvirkning af naboer.

I denne indsigelse skal hermed gøres opmærksom på de sundhedsmæssige forhold, som ikke er beskrevet i Miljørapporten, bl.a. mangler der en nærmere beskrivelse og vurdering af faren ved, at naboejendommens beboere incl. børn over lange perioder , og sammenlagt over mange år, vil være påvirket af en støvtype, der ved sin specielle beskaffenhed er påvist at kunne være sundhedsskadelig . Det er kendt viden, at molerstøv indeholder krystallinsk siliciumdioxid (kiselgur), som ved langvarig og massiv påvirkning i støvform kan give risiko for udvikling af stenlunger (silicose), og at samme stof desuden er opført på Arbejdstilsynets liste over kræftfremkaldede stoffer og øger risikoen for lungecancer.

Der bør derfor indhentes udtalelser fra arbejdstilsyn/sundhedsmyndigheder mhp. en vurdering af denne sundhedsrisiko. Det største problem må antages at være i forhold til evt. børn i tætliggende naboejendomme, der skal vokse op under påvirkning af molerstøv.

Hvad angår landskabspåvirkningen, konkluderer forvaltningen i Morsø Kommune i dette forslag til kommuneplantillæg som de eneste af en lang række af professionelle landskabskyndige, at molergravning ved "Stærhøj" ikke vil påvirke landskabet negativt som helhed.

Andre har tidligere vurderet landskabet enten til at være bevaringsværdigt for alle kommende generationer, sårbart for råstofgravning eller af national betydning og hørende til landets bedste!!!!

Deriblandt Professor i geologi Gunnar Larsen (1983), kontorchef i Fredningsstyrelsen Kristian Kristiansen (1984), Lokalkomiteen for Mors og den centrale ledelse af DN i 1985 , tidligere vicedirektør i Kulturarvstyrelsen, nuværende Direktør i Kulturstyrelsen Anne Mette Rahbæk, NIRAS konsulenterne , Region Nordjyllands forvaltning, og sidst men ikke mindst også Morsø Kommune , der sammen med Morslands Historiske Museum oprindeligt indstillede også "Stærhøj" som verdensarv-område/bufferzone.

Sammenfattende er Miljørapportens beskrivelse og konklusion vedr. landskabspåvirkning derfor mangelfuld, i strid med Morsø Kommune's egen vurdering fra ansøgning om en optagelse på verdensarv-tentativlisten i 2009, og i strid med alle andre tidligere landskabsvurderinger foretaget af sagkyndige.

Der er derfor ikke med dette kommuneplantillæg basis for, at en politiker kan træffe en velovervejede vurdering af de landskabsmæssige interesser set i forhold til molerindustriens interesser.

I Miljørapporten behandles også konsekvensen for dyre -og plantearter, samt naturinteresser. De foretagne undersøgelser her er sparsomme og utilstrækkelige, og der er specielt ikke redegjort for en sandsynlig påvirkning af vandstanden i de nærliggende § 3 søer.(jf. Naturbeskyttelseslovens § 3)

Ved læsning af Miljørapportens beskrivelser af konsekvenserne af molertransporten på miljøet er det åbenbart, at forvaltningen ikke for nogen af de mulige landruter formulerer, at ruten er miljømæssigt, økonomisk og trafikmæssigt forsvarlig. Deres "redegørelse" af virkemidler indskrænker sig til eksempelvis skiltning efter færdselsloven.....

Samtidigt udmeldes, at anvisning af en bestemt rute ikke kan indgå som et vilkår i efterfølgende tilladelse. Dette indebærer, at vognmanden kan køre ,hvor han vil.

Derfor er det også en mangel i rapporten, at ikke alle sandsynlige ruter indgår i forvaltningens miljø-vurdering, her tænkes specielt på ruten forbi Hanklit.

Det er et tungtvejende faktum, at der ikke i denne Miljørapport er anvist en miljømæssigt forsvarlig løsning på transportproblemet, hvilket indebærer, at kommuneplanforslaget ikke bør vedtages.

-Foholdene indebærer, at der grundet de vilkår, der eksisterer i området, ikke kan anvises nogen forsvarlig løsning.

Under afsnittet for Miljørapporten afsluttes med , at rapporten ikke samlet set afdækker forhold, der "tyder på", at det er planmæssigt og miljømæssigt uforsvarligt at meddele tilladelse til molerindvinding ved "Stærhøj".

Brug af formuleringen: "tyder på" vurderes ikke at være tilstrækkelig præcis og klar til at kunne danne baggrund for en evt. vedtagelse af Kommuneplanlægget.

Vedr. kommentar til afsnit om Miljørapport henvises i øvrigt til medsendte bilag : Indsigelse: Miljørapport.

Forholdet til andre planer.

Der blev på det offentlige møde af "Foreningen til bevarelse af Mosebjerg og Stærhøj" fremlagt dokumentation for, at Kommunalbestyrelsen har mulighed for at stemme nej til kommuneforslaget.

Kommuneplan 2013-2025

Retningslinje 25-Landskab.

RL-25 , som i Kommuneplan 2009-2021 hed RL- 27 blev tilsidesat, da Morsø Kommune anmodede Region Nordjylland om at udlægge den sydlige udvidelse som råstofgraveområde.

Retningslinje 27- Kystnærhedszonen

Det er anført, at i planlægningszonen kan der meddeles konkrete tilladelser til byggeri og anlæg , hvis det ansøgte har helt underordnet betydning i forhold til regionale og nationale interesser.

Et område, der nyligt er vurderet at kunne være potentiel kandidat til verdensarv har naturligvis ikke en underordnet betydning i forhold til nationale interesser.

I beskrivelsen af beskyttelseszonen er der i Kommuneplantillægget ikke medtaget følgende forhold:

I beskyttelsezonen kan kun etableres byggeri og anlæg eller foretages indgreb eller ændringer i arealanvendelsen, såfremt dette kan ske uden at påvirke de landskabelige karakteristika, udsigterne og de visuelle sammenhænge, som præger denne del af landskabet.

Dette afsnit i RL-27 betyder, at forslaget om molerindvinding ved "Stærhøj" er i modstrid med Morsø Kommunes retningslinje 27 i Kommuneplan 2013-2025, idet den nordlige grav er placeret i beskyttelseszonen.

I lov om planlægning (§5a) står desuden:

"Landets kystområder skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængig af kystnærhed."

I forhold til planlægningen i 1985, hvor Erslevforekomsten af moler blev foreslået som alternativ til Sundby-området, pga af de uløselige landskabsmæssige problemer omkring Mosebjerg, er der sket en ændring i Morsø Kommunes holdning til råstofgravning i områder med drikkevandsinteresser.

Begrundelsen for at opgive Erslev som molerområde nogle år senere var, at det lå i et område med drikkevandsinteresse. Men i råstofplan 2012, har MK nyudlagt områder, hvor der er særlige drikkevandsinteresser (OSD) til råstofgraveområde, og på den baggrund må Erslev -forekomsten revurderes, hvis den politiske holdning fortsat er, at samfundet skal stille moler til rådighed for en virksomhed med få og et stedse faldende antal lokale arbejdspladser, og for en virksomhed som ikke fremstiller samfundsvitale produkter på et ikke bæredygtigt grundlag.

Derfor kan man med stor vægt argumentere for, at indvinding af moler ikke funktionelt er afhængig af kystnærhed, men kan placeres i et område udenfor kystnærhedszonen.

Vedrørende drikkevand anføres, at det sydlige molerindvindingområde ved "Stærhøj" er beliggende på kanten af et område med drikkevandsinteresse (OD), men det ligger i området.

Samlet set er Kommuneplan nr. 1 med tilhørende VVM- redegørelse derfor ikke planmæssigt, miljømæssigt, trafikfarlighedsmæssigt, naturmæssigt, sundhedsmæssigt eller samfundsøkonomisk forsvarligt.

Desuden er forslaget i strid med flere retningslinjer i Kommuneplan 2013-2025 for Morsø Kommune og kan derfor ikke anbefales til vedtagelse.

Inger Saaby
Skolebakken 45
7950 Erslev

15 AUG. 2014

14-8-2014

Indsigelse:

Eftersom jeg er bekendt med at Morsø Kommune påtænker at give tilladelse til vidvinding af møter i såvel Starbjerg som Mosebjergh, vil jeg komme med følgende indsigelse i sagen.

Der er mange jorhold, der kunne bruges i spil i denne sag, men det væsentligste for mig er at påpege, at de landskabelige værdier i det påtænkte grave-område er af så uestående en karakter, at det vil være uimådelig trist for de mange, der nyder at færdes i landskabet i dag og for vores efterkommere, hvis en sådan tilladelse bliver givet.

Som en 'laserbrevskribant' udtrykte det: "Hvem tror vi, vi er?" - Hvis vi, på grund af en relativt begrænset, og optrådt som vidtægter til kommunen, i al frem-

tid skamjener dette for Mars så
smukke og attraktive område.

Det er simpelthen for kortsigtet
en disposition. Det vil være at
skyde sig selv i jorden - eller måske
vil det være et mere præcist billede
at sige, at vi på Mars, med en
sådan beslutning, selv er med
til at grave vores egen grav!

I stedet burde vi i langt højere
grad åbne dette landskab op for
besøgende og gøre det tilgængeligt
at gå på opdagelse i. Det gælder
helt kystlandskabet strækkende
sig fra Ejerslev Horn over Fjgge
Klit til Salgerhøj, Hønklit, Stør-
høj, Mosebjerg og til Vildsemd-
bævn i syd.

En ung mand sagde for nylig
til mig: "Mars er lige som en
stor hemmelighed. Gildet er der
men man skal selv finde det!"

Måske kunne vi være lidt bedre til at værdsætte og se de naturmassige værdier som byder på - og de er mange - og derigennem ja en øget stolthed over vores ø? - Det er bl.a. i disse helt særlige naturværdier, at du ligger gemt og glemte uudnyttede muligheder for nye arbejdspladser, en øget turisme og en øget tilflytning. Men hvis vi ikke selv kan se disse muligheder, kan vi jo heller ikke "salge" dem til andre.

Hvis tilladelsen til at grave to 30 m dybe kratere i Steerhøj - og siden hen i Mosebjerg, gives, er vi på gal vej. Det vil ganske enkelt være en forkert beslutning, og det er rigtig tvivl om, at efter tidens dom over en sådan ødelæggelse af naturen vil være hård.

I disse år laver du mange naturgenopretningsprojekter landet over for at reparere på Jortidens synder. I dag ville vi have ønsket at politikerene dengang havde været mere frem synede, mere påpasselige, mindre mundhændede i forhold til at give tilladelser og dispensationer, når det gjaldt udnyttelse af naturens ressourcer. - Utallige er eksempelvis de dræningsprojekter, der nu opgives og Jords tilbage til den oprindelige natur.

Problemet med den tilladelse, som kommunalpolitikere i Morsø Kommune videtur længe skal forholde sig til, er, at et "ja" - altså en tilladelse til at grave, har så store og uoprettelige konsekvenser. Her kan Jilmen ikke spules tilbage. Det er ganske enkelt

ikke muligt at genoprette landskabet
efter udtagning

Også selve grænseregionen er problema-
tisk. De 'jordskærpelser' som udgrar-
ningen kan medføre over de næste
20-30 år - for dyre- og planteliv,
for turister og andre besøgende,
for beboerne i området, for en
mulig optagelse af Hunklit på
Verdens naturarvsliste osv.....
er ganske svær at overskue.
Men du er næppe tvivl om
at de bliver markbare....

Det kan være et stort og svært
ansvar at tage politiske be-
slutninger, hvis konsekvenser
rækker langt ud i fremtiden.
Ingen tvivl om det.

Jeg har hørt politikere udtale,
at skulle de følge deres hjerte i

i denne sag, ville de stemme imod en gravetilladelse, men ^{at} beslutningen jo var svar, fordi vi har brug for arbejdspladser på Mors

Og selvfølgelig er det et klart dilemma og et væsentligt omdrejningspunkt i beslutningen.

Det undrer mig derfor også, at kommunen ikke har foretaget nogle økonomiske beregninger. Hvad betyder disse arbejdspladser netop i forhold til de udgifter, der også for kommunen er forbundet med at give en gravetilladelse, når alle forhold regnes med? - Det kunne da være væsentligt at vide.

Men hvad nu, hvis du i denne sag måske slet ikke er i konflikt mellem et ønske om at bevare

dit smukkeste og mest uerså-
ende natur område på Mars og
økonomisk rationalitet.

Vi kunne som nævnt gøre en
del mere for at øge tilgængelig-
heden og der med uivite
'gæsterne' uiden for til gode og
sterke naturoplevelser.

Er en sådan tankegang blot ud-
tryk for uholdbare drømmerier
eller en del hold i forestillingerne,
således at vi, belært af historien,
satsar på, at der findes andre
veje at gå ud over vi fljer, -
uje der en både langsigtede
og beredvigtige i og med, at
de skaber holdbare vidtags-
kilder til os? - Vi ved des
ikke, men i dette tilfælde kan
vi ikke vælge begge veje. -
Dog ved vi, at når de om 20 år
er færdige med at køre motor

valk fra Starhøj og Mosebjerq,
 logger du et steamjernet land.
 skab folbagt - Til evig arv og
 eje for vore efterkommere. Og
 det kan vi vist ikke helt være
 bekendt!

dige meget om man tror på, at
 disse sjældne motor-batter kan
 være med til at trække bespøgen-
 de til vores ø eller ej, er vær-
 dierne i dette landskab i sig
 selv så store, at du ikke behø-
 ves ydulerige argimenter for
 et "nej". - Et landskab af den
 karakter, - med en 55 mill. år
 lang skabelses historie graver
 man ikke bare løs i.

Derfor håber jeg, at du er tilstræk-
 kelig mange politikere i Morsø
 Kommune, du har modet til at
 sige "nej" til at grave i Starhøj
 og Mosebjerq.

P.S.

På grund af en 'død' computer
og tidsudløb har jeg skrevet
min indsigelse i hånden.
Håber det er læsbart.'

Venlig hilsen

Donette Olsen

Strappedalsvej 22

7900 Nykøbing

Danny Kristensen

Fra: Mette Østergaard <mette@havemette.dk>
Sendt: 15. august 2014 22:22
Til: Natur og Miljø (postkasse)
Emne: kommuneplantillæg
Vedhæftede filer: stærhøj.pages.zip

Til Morsø Kommune, Natur og Miljø, Jernbanevej 7, 7900 Nykøbing Mors

Fra Mette Østergaard, Landskabsarkitekt, Niels Frederiksensvej 20, Kornerup, 4000 Roskilde

Kornerup 15.august 2014

Indsigelse mod Kommuneplantillæg nr. 1, Kommuneplan 2013-2025 molergravning ved Stærhøj.

Hermed mine kommentarer til ovennævnte Kommuneplantillæg.

I dette skriv er direkte afskrift fra Kommuneplantillægget fremhævet med kursiv og sidetal nævnt, mine egne kommentarer står med fed skrift.

Nederst har jeg en afsluttende bemærkning og opfordrer kommunalbestyrelsen til at tage graveplanen af bordet.

Side 8 Miljørapport

Vedr. Graveområdets påvirkning af landskabet og hvor langt denne visuelle påvirkning rækker ud i de omgivende landskaber vil blive belyst med visualisering. Og halleløj hvor det går, Mors bliver jo bare som et paradis, hvis man fylder det hele ud med molergravning. Ren Grand Canyon! Er der mon nogen, der kan tage disse visualiseringer alvorligt. Jeg tror det næppe! På steder hvor det åbenbart er helt umuligt at sløre de uskønne gravninger viser visualiseringerne en grøn mur af skønne træer, en hel skov.

Som morsingbo ved enhver, at træer ikke vokser op som i en Asterix-film, men at de er generationer om at komme igang! Især da ud mod Limfjordens barske vande! Dertil kommer det helt barokke, at kommunalbestyrelsen selv har anvist at de ikke ønsker trævækst langs kysterne. De vil bevare Mors's væsentligste ressource, det smukke landskab. Det fremgår af den rapport som Niras har udført vedrørende blandt andet uønsket skovrejsning Mors.

Uddrag fra rapporten - (som ikke er nævnt i kommuneplantillægget):

“Det er kommunalbestyrelsens mål at arbejde for følgende:

De udpegede rødskraverede områder langs kysten øen rundt er områder, hvor skovrejsning er uønsket . De rummer natur- og landskabsværdier eller kulturhistoriske værdier, der er uforenelige med skovrejsning. Det er f.eks. områder med store landskabelige værdier, som ville forsvinde ved skovrejsning, såsom markante ådale med tilhørende skrænter og visse smukke kuperede landskaber som f.eks. Nordmors.

Områderne omfatter også arealer, som ikke bør tilplantes, fordi det ville sløre udsigter til og oplevelsen af landskaber ..osv.”

At rejse store bæltter af træer for at forsøge at sløre molergravene betyder jo netop på dette sted på Nordmors, at de smukke kuperede landskaber forsvinder!

For mig at se har kommunalbestyrelsen jo på alle måde gode intensioner, men pt virker det, som om man helt har glemt at handle på dem og istedet gemmer hovedet i busken!

Side 11 Retningslinje 25- Landskab

Hele kystlandskabet ved området omkring Sundby, Hanklit og Flade er udpeget som et landskabeligt beskyttelsesområde. Graveområdet ved Stærhøj ligger indenfor det udpegede beskyttelsesområdet. Det anføres i teksten .. at en ændret anvendelse i det åbne land indenfor et udpeget landskabeligt beskyttelsesområde, kun kan finde sted, såfremt det vil styrke området karakter, de særlige visuelle oplevelsesmuligheder og tilstanden af landskabet.

OG så kommer den store åbenbaring. Undtaget herfra er dog områder, som indgår i den regionale råstofplan.

Side 14 Drikkevand:

Graveområdet ved Stærhøj ligger kun 600 meter fra et særligt drikkevandsområde, der kræver særlig beskyttelse, og den sydlige del ligger på kanten af et drikkevandsområde - På trods af dette konkluderes det i rapporten at ... Der skønnes ikke at være konflikt mellem den ansøgte arealanvendelse og bevaring af drikkevandsressourcer.

Altså konkluderer man, at molergravning i et område er med til at beskytte grundvandsmagasinerne og at gravningen er bevarende for drikkevandsressourcerne. Er det mon korrekt?

Side 15 Råstofloven

Råstofloven har til formål at sikre udnyttelsen af råstofforekomsterne efter en samlet vurdering af de samfundsmæssige hensyn og som led i en bæredygtig udvikling.

Det lyder såre fornuftig. Men når man så læser om, hvilken højtravende position en råstofplan kan have, bliver man ganske beklemmt. Molergravning i Stærhøj, som beskrevet i kommuneplanen, er ikke en beskrivelse af en bæredygtig udvikling, og tager ikke samfundsmæssige hensyn. Alligevel skriver man, at den er i overensstemmelse med lovgivningen!

Skal en råstofplan ikke følge råstoflovens intensjoner?

Side 8 øverst:

Ud fra et retligt synspunkt vil det være muligt at meddele afslag til indvinding efter råstofloven og mod erstatning. Men på grund af arealernes planlægningsmæssige status, der rækker tilbage til 1985, så vil kommunen være forpligtet til at meddele tilladelse efter råstofloven til indvindingen.

Mit spørgsmål er: står råstofloven over alle andre love i vort retssamfund?

Afsluttende bemærkninger:

Alt hvad der omtales i kommuneplan og miljørapport fortæller mig, at udgravning af moleret er i modstrid med kommunalbestyrelsens egne intensjoner om øen og råstoflovens intensjoner.

Molergravning har ikke nogen større samfundsmæssig relevans. Katte kan snildt tisse i andre 'produkter' end moler, det er ikke samfundsmæssigt nødvendigt at udhule Mors på grund af kattegrus eller andre molers-udnyttelser. Molergravningen skal skærmes af, fordi det erkendes, at den er så grim at ingen ønsker at se på den! Det planlægges at plante skovlignende rækker af træer, skønt kommunalbestyrelsen har vedtaget at skov er uønsket på kystnære steder - især Nordmors.

Kommunalbestyrelsen ønsker at bevare natur og smukke landskaber, hvilket jo er indlysende klogt - det er øens væsentligste råvare - selv om jeg har set enkelte medlemmer af rådet udtrykke, at øen ikke kan leve af, at befolkningen har en smuk udsigt! Deri tager de gruelig fejl, det er jo netop, hvad øen kan. Det er det vi gamle morsingboere føler, hver gang vi kommer til Mors - vi savner den skønne ø med den smukke Limfjord, de stejle bakker og udsigten over fjorden. Det er derfor folk bosætter sig på øen og arbejder på den anden side. Der er derfor turisterne kommer. Tyskerne har altid holdt af Mors, og i de kommende år kan man få meget glæde af pengestærke kinesere, der efterspørger fred og stilhed. De ønsker ikke støjende, støvende molergrave - de har nok af store kulgrave, der ligner til forveksling, og de flygter til de gode steder - og strømmer på ferie til vesten.

Byd turister og andre mennesker, der vil øen, velkommen og bevar Mors med dens landbrug og industri, der giver arbejdspladser - hvad molergravning ikke gør i nogen større målestok! - Jesperhus, gårdbutikker, kunstnere, håndværkere, traktorførere, vinduespudsere, skønne morsingboere og andre, som vil øen.

Til Kommunalbestyrelsen: Vil I øen? Også for de næste generationer?

Min anbefaling er, at satse på det, der varer ved og ikke spille hasard med øens fremtid. Drop molergravningen ved Stærhøj!

Med venlige hlsner Mette Østergaard

Danny Kristensen

Fra: Inger Saaby <inger@saaby.com>
Sendt: 16. august 2014 00:20
Til: Natur og Miljø (postkasse)
Emne: : Korrektion Indsigelse Miljørapport vedr. Molergravning Stærhøj

>
> Natur- Miljøforvaltningen
> Morsø Kommune
>
> Vedr. mindre korrektion af
> Indsigelse Miljørapport, afsendt tidligere i dag.
>
> Fra afsnit 3.2.1 flyttes:
>
> "-desuden øget støjpåvirkning af Sundby By, samt barriereeffekt ved en af adgangsvejene til byen-"
>
> til afsnit 3.2.2
>
> Med venlig hilsen
>
> Inger Saaby
>
>
>

Danny Kristensen

Fra: Susanne Overgaard <susover@hotmail.com>
Sendt: 15. august 2014 18:04
Til: Natur og Miljø (postkasse)
Emne: Indsigelse - molerindvinding
Vedhæftede filer: Indsigelse mod forslag til kommuneplantillæg samt udvinding af moler.pdf

Hermed sendes indsigelse mod kommuneplantillæg, miljørapport og molerindvinding

Susanne Overgaard

Susanne Overgaard
Østergade 36
7900 Nykøbing Mors

Nykøbing Mors, 15. august 2014

Morsø Kommune
Jernbanevej 7
7900 Nykøbing Mors

Vedr. Forslag til kommuneplantillæg nr. 1 samt miljørapport – ang. molerindvinding

Indsigelse

Som borger i Morsø Kommune sender jeg hermed indsigelse i mod Morsø Kommunes forslag til kommuneplantillæg samt miljørapport – ang. molerindvinding.

Plantillæg og miljørapport er udarbejdet for at imødekomme industrivirksomheden Damolins ønske om at udnytte ”graverettigheder” i området ved Stærhøj og i anden omgang Mosebjerg, og det er udarbejdet i tæt samarbejde mellem kommune og virksomhed. Det afspejles klart i det materiale, der nu er udsendt til høring og i den ”debat”, der er gået forud.

I plantillæg og miljørapport bagatelliseres andre hensyn end de, der gælder industrien og virksomhedsejerne. Det fremgår tydeligt allerede i indledningen til forslaget, hvori der står: *”Miljørapporten afdækker samlet set ikke forhold, der tyder på, at det er planmæssigt og miljømæssigt uforsvarligt at meddele en tilladelse til molerindvinding ved Stærhøj. Konsekvenserne af en molerindvinding vurderes ikke at være af så væsentlig negativ betydning, at det ikke kan forenes med planmæssige eller miljømæssige hensyn.”*

Denne konklusion må skyldes: At miljørapporten ikke omfatter alle relevante forhold, at den er mangelfuld og ikke uvildig – og at grundlaget for at vurdere konsekvenserne af molerindvinding dermed er utilstrækkeligt.

De alvorligste problemer:

Geologiske interesser

Moleret og molerlandskabet er unikt globalt. Moleret som det findes ved Limfjorden med askelag og fossiler findes ikke andre steder. Derfor blev området indstillet til optagelse på Unescos Verdensarvsliste som naturarv. Oprindeligt omfattede indstillingen tre enestående områder, der går på tværs af fjorden, og dermed også er med til at illustrere isens bevægelser. Et af dem omfattede Stærhøj og Mosebjerg. På trods af områdernes særlige karakter og den mangfoldighed, der afspejles i de tre zoner, valgte Morsø og Skive kommuner uden begrundelse at reducere indstillingen til Unesco til blot to punkter: Hanklit på Mors og Knudeklint på Fur. Det betyder imidlertid ikke, at områderne ikke fortsat er af enestående

international betydning. Der kan i værste fald ske det, at Unesco finder de indstillede punkter for små, og at de dermed slet ikke bliver Verdensarv.

Tilladelse til gravning er ensbetydende med, at et enestående materiale, moleret med askelag og fossiler, udgraves, knuses, brændes til granulat og eksporteres i løbet af få årtier – herefter er der intet tilbage. Grundet den særlige historie knyttet til isens bevægelser er ikke to steder i undergrunden ens. Ufattelige mængder af enestående materiale og dertil knyttet viden går tabt.

Jeg gør indsigelse imod, at moleret udnyttes over få år til flygtig gevinst for få personer, i stedet for at det gøres til en bæredygtig ressource på meget længere sigt for lokalområdet.

Landskabelige interesser

Højdedragene på Nordmors, der rækker fra Sundby til Flade på Nordmors er også enestående. De er fredfyldte, imponerende, attraktive og skønne – i deres helhed. Det er fremført, at man ikke kan leve af fred og smuk udsigt, det er ikke sandt. ”Udsigten” er et vigtigt grundlag for turisterhvervet, og vigtigere er den i allerhøjeste grad for livskvalitet i det område folk har valgt og vælger at bosætte sig i.

Tillades gravning i hht. forslaget – vil freden i området de næste 20 år - mindst - være spoleret: Af gravningen, af tung trafik på vejene.

Derefter kommer de huller, gravningen resulterer i, og som vil forblive ar i landskabet. Sprogbruget i miljøtillægget er interessant: Tunge lastbilanhængere betegnes kærre, de 30 meter dybe kløfter i landskabet (canyons kaldte landskabsarkitekten det tidligere) kaldes forsænkninger. Illustrationerne i tillægget er ikke fyldestgørende, når det gælder hvordan det hele kommer til at se ud – det kan de ikke være, anføres det faktisk også i tillægget.

Skal nogen have lov at ændre så grundlæggende på landskabet, uden at betale for det? Hvad koster et enestående materiale? Hvordan giver man tilbage til lokalsamfundet? Hvordan vil industrivirksomheden betale for moleret? Damolins rent-seeking er ikke acceptabel – her søges indtjening, som området taber ved, nye værdier skabes ikke.

Molerlandskabet er i sig selv en så enestående ressource, at det kan komme området til gavn på meget lang sigt. Hvad skal området leve af, når industrien har fjernet råstofferne? Attraktion, forskning og udvikling er det bæredygtige alternativ.

Jeg gør indsigelse imod, at et enestående landskab modelleres om og lægges øde over få år til gevinst for få personer på kort sigt, i stedet for at det gøres til en bæredygtig ressource til gavn og glæde for borgerne og vores efterkommere på lang sigt.

Susanne Overgaard

Danny Kristensen

Fra: bj.villadsen@gmail.com
Sendt: 15. august 2014 19:37
Til: Natur og Miljø (postkasse)
Emne: Molérindvinding ved Stærhøj.
Vedhæftede filer: Stærhøj.odt

Hej

Hermed indsigelse vedr. ovennævnte.

Bjarne Villadsen
Sundbyvej 23, Sundby
7950 Erslev

Morsø Kommune
att: Natur og Miljø
Jernbanegade 7
7900 Nykøbing

Sundby 15/08-14

Vedr. molérindvinding ved Stærhøj.
Indsigelse til kommuneplantillæg og VVM-redegørelse/Miljørapport.

Alternativ transportrute – Sundbyruten.

Skatteyderbetalte 12 mill. til anlæg af ny vej Teglværksvej til Sundbyvej. 12 mill. er mange penge i et i forvejen trængt vejbudget i Morsø Kommune, en investering der ikke står mål med dets formål.

De trafikale forhold med udkørsel på A26 vil blive kaotiske, med den trafikmængde der er på A26 (stigende trafik fremover). Udkørsel med alm. personbil kan ind imellem være en prøvelse, hvordan vil det så være med et lastvognstog på mellem 40 og 50 ton. Det samme lastvognstog skal bremse op for at dreje ad Nordmorsvej, med opbremsning af trafikken både ved udkørsel og afkørsel til Nordmors til følge og det er hvert 20. minut. Lastbilerne skal også retur!

Det er efter min mening en meget dårlig løsning både mht. økonomi og trafikalt.

Bjarne Villadsen
Sundbyvej 23, Sundby
7950 Erslev